

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocsana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Braz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codriana, Codrișoara, Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugierana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economistul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogăna, Gloria, Grănițeru, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavodid), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Melul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Pancioana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea, Împrumut și păstrare (Iva-mare), Riureana (Cap.-Mândștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Târnavăneana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Ridicarea satelor noastre.

III.

Drept urmare a ideilor sulate în articolul nostru din Nr. trecut al «Rev. Econ.», vom insista aici asupra modului de organizare a satelor noastre, prin care să le ridicăm la o stare de prosperitate și înflorire.

Căile și mijloacele, prin cari se poate duce la bun sfârșit organizarea înșasi a satelor și, prin ea, crearea unei situații prospere a indivizilor și familiilor cum și a instituțiilor de interes obștesc din comună, — sunt nenumărate.

Ținând seamă de legile din țara noastră și de împrejurările noastre speciale românești din timpul de față, suntem de părere că se impun următoarele:

1. O **propagandă** intensivă și binecombinată în scopul unei organizări culturale, sociale și economice, corăspunșătoare din toate punctele de vedere, în satele noastre.

Propaganda aceasta să fie pusă la cale din diferitele noastre centre culturale și economice, anume:

a) De către **căpeteniile bisericilor** noastre, arhieriei și consistoare, cu ajutorul organelor subalterne din protopopiate și parohii;

b) De către «**Asociațiune**», prin organele sale, cari sunt directorii și comitetele despărțămintelor și agenturile din comune, împreună cu conferențiarul său, cel agronomic și cel cooperativ;

c) De către «**Solidaritatea**» și băncile, cari îi aparțin;

d) De către celelalte **societăți economice și culturale** ce le avem;

e) De către **pressa noastră**, căreia, și în această privință, îi revine una dintre cele mai frumoase chemări.

2. Avem trebuință, de un **plan bine determinat de muncă** în toate direcțiile.

3. Avem trebuință, mai departe, de **persoane**, și mai ales de persoane, bine pregătite și însuflețite pentru chemarea lor, cu tact, cu perseveranță și la un nivel moral și național neexceptionabil.

*

Dacă ne gândim la **propaganda** ce s'a făcut până acum la noi pentru ridicarea satelor, trebuie să recunoaștem, că ea a fost și este necorăspunșătoare scopurilor ce voim să le ajungem.

Această propagandă a fost mai mult de natură platonice și tocmai aceasta a fost cauza, că ea nu a avut efecte mulțumitoare.

Propaganda trebuie făcută în mod practic, ținând seamă de împrejurările reale ale popoului nostru dela sate și stăruind, la fața locului, pentru crearea de instituții economice și culturale, cari sunt așa de rari în satele noastre.

Planul de muncă pentru o lucrare sistematică și generală ne-a lipsit și ne lipsește. Ceeace se lucrează, se face mai mult în mod răsleț și fără combinație, care să aibă în vedere întreg complexul chestiunilor, cari trebuie să ne frământă sufletele tuturor și să ne și angajeze la lucru toate elementele noastre, harnice și devotate binelui, din orașe și sate.

Dacă acest *plan de muncă* s'ar face, — și el va trebui să se facă, cu cât mai îngrabă cu atât mai bine, — *propaganda* însaș ar fi mult înlesnită și avem firma speranță, că, în chipul acesta, am găsi și *persoane* însuflețite și harnice, cari să facă propaganda și să execute planul de muncă.

*

Planul de muncă, cu care ne vom ocupa mai pe larg cu această ocazie, va trebui să fie întocmit pe baza principiului de distribuire a muncii.

Astfel *căpeteniile bisericesti* prin *organele cari aparțin organismului bisericesc*, pe lângă lucrările ce săvârșesc, vor avea să facă propagandă cât mai extinsă, prin *predici* și mai ales prin aplicarea acestora cu ocazia așa numitelor *misiuni sacre*, cari ar trebui să se generalizeze în toate satele noastre, ca mijloace excelente pentru mișcarea, înălțarea și întărirea sufletelor multimii în direcție sănătoasă, religios-morală, culturală, economică etc.

Acestor organe le-ar reveni, mai ales, înființarea *reuniunilor de femei pentru înfrumțarea bisericilor și cimiteriilor*, pentru ajutorarea bolnavilor, săracilor și orfanilor; organelor bisericesti le-ar reveni și datorința să stăruie pentru *înființarea reuniunilor de înfrânare* în toate comunele și, deodată cu acestea, și adunarea de fonduri pentru ajutorarea instituțiilor existente, a bisericii și școlii. Crearea și alimentarea pretutindeni a fondurilor bisericesti, fie ele fonduri de bani, fie fonduri de cereale, cade și ea în sarcina organelor bisericesti. Lucrând pentru înfrânarea patimilor și pentru abaterea poporului de pe calea cărciumei; lucrând mai bărbătește pentru combaterea datinilor și obiceiurilor, cari pricinuesc pagube poporului dela sate, s'ar putea cu atât mai ușor aduna fonduri și, peste tot, mijloace bănești pentru preîntâmpinarea trebuințelor, ce se sporesc neîncetat, cum sunt trebuințele pentru susținerea școlii etc.

*

În acest fir de idei »*Asociațiunea*» ar avea, pe lângă lucrările, ce a săvârșit și până acum, să stăruie cu puteri și zel, cel puțin, întreite, pentru *organizarea unui număr îndoit de despărțăminte*, pentru *înființarea de agenturi și biblioteci populare* în toate comunele și pentru *editarea de cărți populare* bune, pe cari să le răspândească în toate casele, unde se află ștutori de carte; mai departe ea va avea să stăruie neînterupt pentruca în toate comunele noastre să se pornească un curent favorabil ținerii *cursurilor de analfabeți, a prelegerilor populare* din toți ramii cunoștințelor, a *șezătorilor culturale* ș. a.

Dar peste toate »*Asociațiunea*» va trebui să pornească o acțiune puternică și generală în scopul *întrupării cooperației* în satele noastre. Cea mai actuală, cea mai arzătoare problemă ce se impune acum este aceea a cooperației, adecă a înființării de tot felul de însoțiri, până și în satele din cele mai îndepărtate înfundături ale munților.

Ajutorul de K 50,000, pus la dispoziția »*Asociațiunii*» de către dl V. Stroescu, înlesnește foarte mult aranjarea acestei chestiuni. Angajarea celor doi conferențieri la »*Asociațiune*», cărora li s'a încredințat, în primul loc, problema înființării însoțirilor de tot felul la sate, — să sperăm — că va urni din loc, în fine, și la noi această problemă, care la alte neamuri a produs și produce adevărate minuni.

*

Și pe cum am spus și cu alte ocazii, în *planul de muncă* general *băncile* noastre au și ele o misiune foarte frumoasă. Cine ar putea să susțină, că ele satisfac pe deplin datorințelor prevăzute în statute și regulamente, lucrând și pe viitor tot numai în cadrele de până acum?

Doară știm că toate institutele noastre financiare au anumiți paragrafi în statute, în cari se prevede o lucrare pentru ameliorarea situației economice și culturale a poporului nostru. Această lucrare poate fi foarte vastă, și nime nu a împiedecat și nu va împiedeca băncile ca să lucreze, cu toate puterile de cari dispun în această direcție. Unele din ele au și pornit, cu succes, o lucrare în această direcție.

Insaș »*Solidaritatea*» a prevăzut în statutele sale dispoziții, cari îi dau dreptul, dar, în acelaș timp, îi impun și datorința de a desvoltă activitate pentru întruparea însoțirilor economice în satele noastre. Și, să-o spunem drept, avem indicii, că »*Solidaritatea*», care s'a ocupat și până acum cu studiarea chestiei însoțirilor economice, va începe o acțiune, în această privință, în timp apropiat.

O lucrare pornită de această instituțiune, cu atâta autoritate, suntem siguri, va avea o influință foarte favorabilă pentru întruparea însoțirilor economice în satele noastre.

Sutele de funcționari de bancă, cu frumoasele lor cunoștințe economice-financiare, sunt cei mai competenți de a lucra pentru a jungerea scopului, ce-l urmărim prin o organizare economică temeinică.

Acești funcționari, — mobilizați de »*Solidaritatea*» și pătrunși de dorul ridicării satelor noastre, de ameliorarea situației poporului nostru și prin aceasta, de ameliorarea situației a însaș băncilor și funcționarilor acestora, — ar putea să facă minuni.

*

Nu de puțină însemnătate este și rolul, care le revine *celorlalte instituții culturale și economice*, ce le mai avem. Unele din aceste au lucrat și până acum cu multă însuflețire și pricepere, dar și cu succes, pentru ridicarea satelor noastre. O binechibzuită distribuire a muncii acestor instituții, în *planul general de lucrare*, despre care am vorbit, ar putea să influențeze și mai favorabil partea lor de contribuție la munca ce, neapărat, trebuie repartizată și sistemizată.

*

În fine rolul *pressei* noastre periodice și al celorlalte publicațiuni este de o importanță foarte mare, precum pentru progresul nostru în general, așa, mai ales, și pentru ridicarea satelor noastre.

Pressa și-a și făcut și își face datorința în această privință, pecăt îi stă în putere. Se știe, că lucrarea *pressei* noastre se face în condiții foarte nefavorabile, dar pe lângă toate greutatețile cu cari are de a lupta, — ea devine tot mai bună și mai potrivită trebuințelor noastre. E și neapărat necesar să se facă pas de pas îmbunătățiri în această privință. Mai ales *foile* și *cărțile* destinate pentru săteni să se facă cât mai corăspunsătoare, atât în ce privește alegerea și tratarea numărăoaselor probleme, cari îl interesează pe plugar: agricultura cu toți ramii ei, chestia diferitelor feluri de însoțiri economice, culturale și de binefacere, chestiile igienice și mai pe sus de toate chestiile religios-morale și de educație.

IV.

După aceste, credem că e necesar să ne întrebăm: care e țânta spre care trebuie să stăruim când ne-am propus să ridicăm și ducem la înflorire un sat?

Credem, că țânta tuturor trebuie să fie *introducerea și statornicirea unei vieți pline de îndestulare, frumoase și vrednice* în toate casele și peste tot între toți locuitorii comunei.

Toți locuitorii satelor să iee parte cu drag la *serviciul dumnezeesc* și la *predici*, dându-și concursul, fără șovăire, la înaintarea tuturor chestiunilor bisericesti. Străduința întregii obști să fie a avea o *biserică*, adevărată casa Domnului, care să fie înzestrată cu fonduri în bani, în bucate și alte produse naturale, prin cari să-i fie asigurat viitorul pentru toate timpurile.

La crearea unei astfel de situații priincioase, sufletul este, fără îndoială, *preotul*, care trebuie să lucreze cu însuflețire și perseveranță, premergând întru toate cu exemplul său, învățând în biserică, catehizând în școală și mergând în fruntea tuturor chestiilor de progres.

Școala, ca și biserica, să fie întru toate corăspunsătoare, ca zidire și în spiritul dătător de viață, care trebuie să se sălășluiască înăuntrul ei.

Prelegerile populare, *șezătorile* literare și *cursurile pentru analfabeți*, până vor mai fi și de aceștia, au să formeze adevărată școală a vieții pentru tinerimea, care a absolvat școala și pentru toți oamenii în vârstă. Prin aceste mijloace poporațiunea comunei trebuie să fie de dată a îndrăgi *cetitul* și toate lucrurile bune, ca astfel, cu timp, toți să se obicinuiască a ceti în dumineci, în sărbători și în timpul iernii. Să nu fie o casă, în care să nu se găsească o carte de rugăciuni, cartea evangheliilor, un calendar, o foaie bună și o mică bibliotecă.

Câteva *însoțiri economice* sunt indispensabile în viitor, pentru fiecare comună, ca să se poată ridica, prin puteri unite, la bunăstare morală, culturală și materială. Intre aceste numărăm:

- o bancă sătească,*
- o societate de asigurare a vitelor,*
- o tovărășie pentru valorizarea produselor economice,*
- o tovărășie de consum, și*
- o societate de înfrânare.*

Nu de mai puțină însemnătate le socotim și următoarele *însoțiri cu caracter mai mult social, intelectual și moral*:

- o însoțire de femei pentru înfrumșetarea bisericeii,*
- o societate de cântări,*
- un cor bisericesc,*
- o societate de cetire și*
- o societate a pompierilor.*

Iată tot atâtea instituții folositoare, prin cari se poate face o înnoire a lucrurilor în sate.

Căci înnoiri și îmbunătățiri a tuturor lucrurilor se cer, neapărat, în toate satele noastre. *Biserica, școala, casa comunală, banca ș. a.* să fie, cum am mai accentuat, toate la înălțime și înzestrate cu *fonduri*, cari să contribuie la ridicarea comunei și a locuitorilor ei.

Stradele să fie regulate, provăzute pe delaturi cu șanțuri pardosite și umbrite de pomi.

Casele și zidirile economice să fie igienice și corăspunsătoare trebuințelor; câte o *groapă de gunoiu* bine întocmită și câte o *fântână* unde se adună udul animalelor, să nu lipsească din nici o curte.

Grădinile să fie bine închise, pline de *pomi* și *legumi* și *stupării* cât de multe.

Vitele și celelalte *animale domestice* să fie de soiul ales.

Unelte și mașini economice să înlesnească în fiecare economie munca oamenilor și animalelor.

Din curți să nu lipsească *fântâna și privada*.

Industria de casă să înainteze mereu, cultivându-se *cânepa și inul* și, împreună cu aceste, lucrându-se și *lâna*, cu unelte perfecționate, s. e.: cu *roata de tors*, cu *războiul* perfecționat, și introducându-se *mașinile de cusut*.

Pe lângă aceste *economia de casă*: *gătirea bucatelor, coacerea pâinei, îngrijirea casei, spălatul, cârpițul, prășirea galițelor* și, mai pe sus de toate, *creșterea bună a copiilor* să se învețe și deprindă temeinic în toate familiile.

Bărbații să deprindă și ei mai cu seamă în timpul iernii diferiți rami ai *industrii agricole*: *gătirea de obiecte necesare la casă și pentru comerț*, anume: din *răchită, lemn, scânduri, papură, paie, păr* ș. a.

Inceputuri de industrie agricolă, de industrie de casă și din economia de casă, să se introducă și în școală, iar mai târziu să se aranjeze cursuri de iarnă pentru învățarea și deprinderea lor.

În *hotarele comunei* să fie introdusă agricultura rațională, nemai lăsând pământul ogor, cultivând trifoiu, luțernă, napi de nutreț și alte plante, cari dau avânt agriculturii și bunăstării locuitorilor.

Viile să fie înoite cu viță americană altoită, având comuna *pepiniera ei de viță și de pomi* pentru trebuințele locuitorilor și pentru plantarea dealurilor și surpăturilor din hotar.

Pășunilor și livezilor naturale să li-se deie îngrijirea cea mai bună posibilă, făcându-se, după trebuință, canaluri de scurgere, irigații și plantându-se chiar cu pomi.

Comuna să-și aibă *meseriașii și negustorii săi* și, pe cât se poate, să deie un contingent din aceștia și pentru alte sate și mai ales pentru orașe.

Talentele cele mai pronunțate să se deie la învățatură în oraș; iar cei cu înclinațiune pentru agricultură, meserii și negoț să se aplice pe aceste cariere. Fiecare la locul său!

Țânta de căpetenie este să creștem oameni *sănătoși, deștepți, harnici și păstrători*, în ale căror obiceiuri *patima beției, luxul* și alte năravuri netrebnice să nu aibă loc.

Comuna cu astfel de oameni, bărbați și femei, cari, pe lângă însușirile specificate mai sus, sunt obiceiuiți la *viață morală, pacinică și laborioasă*, — este comuna ideală, pe care dorim să o vedem pretutindeni unde este suflare românească.

*

Natural, că lucrarea de regenerare a satelor noastre nu se poate face, ca prin minune, peste noapte, ori în câțiva ani; ci se cere timp îndelungat, muncă înțeleaptă și perseveranță, iar, peste toate jertfe, foarte multe jertfe.

Rolul de căpetenie la lucrarea de regenerare a satelor îl au, fără îndoială, căpeteniile comunei: *preotul, învățătorul, notarul, primarul, funcționarul de bancă* și, uneori, soțiile acestora, ajutați și de alți cărturari, ce s'ar mai găsi, ici-colo, prin sate, cum și de cărturarii dela orașe: protopopi, profesori, medici, advocați, ingineri, agronomi, ziariști ș. a., ca reprezentanți ai diferitelor societăți culturale, economice etc. Unde lucrarea este încurajată și sprijinită și de organele statului, de sine înțeles, totul se săvârșește mai grabnic și mai bine.

Rezultate de fapt bune și grabnice se pot ajunge însă numai unde se lucrează după un *plan* bine determinat către *scopul* dorit. Căci, unde se procedează numai la întâmplare, fără nici un plan, neținându-se seamă nici de mijloace, nici de scop, nici de împrejurări, — lucrarea de regulă se poticnește și zădărnicește.

Recomandăm, cu căldură, tuturor, drept călăuză bună asupra modului cum ar trebui să se procedeze la ridicarea și înflorirea satelor noastre: «*Comuna «Viitorul» — Sfaturi și pilduri — pentru înaintarea unui sat prin sine însuș*», carte apărută în ediția II, în «*Biblioteca populară a «Asociațiunii»*».

Dela „Ardeleana“.

În legătură cu convocarea la adunarea generală publicată în Nr. nostru trecut de Comitetul de supraveghiere al »Ardeleanei« Direcțiunea acestui institut a lansat cu data de 10 Maiu a. c., pentru informarea și liniștirea acționarilor, următorul comunicat:

Comitetul nostru de supraveghiere, uzând de un drept ce i-l garantează legea comercială pentru cazuri de incorectități și abuzuri grave ale Direcțiunii, — a aflat că e bine și necesar să convoace o adunare generală extraordinară, pe ziua de 27 Maiu a. c. fără a preciza însă lămurit că despre ce incorectități sau abuzuri poate fi vorba, și că în definitiv cari sunt intențiile sale mascate?

Vă cerem deci voia să Vă spunem noi limpede aceea ce, probabil intenționat, a rămas nelămurit în convocatorul adunării din chestie.

La primul loc trebuie să Vă spunem care este marele abuz săvârșit de Direcțiune; iacătă-l deci:

Direcțiunea voind să repareze o regretabilă scăpare a sa din vedere, fără a fi avut autorizare dela adunarea generală premeară, a ținut să voteze servectorilor și copiștilor dela institut o remunerare de

Cor. 1070—, fiindcă aceștia sărmani slujitori ai institutului nu beneficiază de tantiemă.

A votat Direcțiunea această remunerare bineștiind că neobținând ulterior aprobarea adunării generale pentru acest fapt al său, conform normelor precise ale pragmaticei de serviciu, va avea să restituie această sumă institutului.

Intrebăm că meritat-a acest caz concret, că sub acest pretext, să fie alarmată lumea cu convocarea unei adunări generale din partea comitetului?

Scopul ce se urmărește nu este însă aceasta chestiune bagatelă și în consecințele sale precis lămurită prin normele pozitive, ce sunt în ființă la institutul nostru, ci intenția adevărată este: a provoca schimbarea unor persoane din Direcțiune, neagreate de comitetul de supraveghiere, cu altele mai apropiate vederilor sale.

Intrebăm iarăși, permit adevăratele interese superioare ale institutului, în zilele grele prin cari trecem, asemenea porniri și merită acelea sprijinul D-Voastră?

Aceasta e, Stimate Dle acționar, starea lucrurilor spusă fără rezervă.

În fața acestei situații, tot ce Vă rugăm e: să nu Vă neliniștiți în urma gestului nesocotit al comitetului de supraveghiere și după putință să luați parte în persoană la adunarea generală extraordinară cu pricina.

Bancherul din provincie.

Scrisoarea II.

Credite Personale.

Principiul conducător al educației tale de bancher trebuie să fie neîncetat: să înveți a cunoaște, că în cine te poți încrede.

Dacă ți se prezintă o cerere de împrumut, atunci prima întrebare de rezolvat e: că oare respectivul, fie ca debitor direct, fie ca chizeș, pentru câte sute, sau pentru câte mii e bun, respective că până la ce sumă s'ar putea evalua cu siguranță garanția lui personală.

Ca să poți ajunge la un rezultat real *primo loco* e de lipsă ca să te convingi, că «cât e vrednic» omul, sau cu alte cuvinte, cam cât i-ar rămâne în bani gata, sau cam cât i-ar valora în bani averea, după plățirea tuturor datoriilor și a altor deobligamente ale sale.

Ca să poți afla aceasta, în cele mai multe cazuri, vei fi avizat la informații necontrolabile și la părerea altora. Prin urmare informațiunile, ce le vei primi din diverse locuri asupra partidelor, va trebui să le cerni mai întâi cu cea mai mare îngrijire, pentru că nimic nu se exagerează atât de ușor sau nu se judecă atât de optimistic ca solvabilitatea cuiva.

Intre altele vei experia în curând, că părerile, cari sunt răspândite despre averea și situația oame-nilor, în cea mai mare parte sunt stereotipe. Originea acestor păreri de cele mai multeori e mai mult sau mai puțin obscură; dar îndatăce a început să se vorbească — indiferent că unde și când — că cutare sau cutare e bun pentru suma X — capacitatea de credit

a respectivului va fi judecată ani de-a rândul în felul acesta, până ce te trezești că respectivul în o bună zi dă faliment, spre paguba multora și spre marea uimire a tuturor.

Așadară dacă cineva susține, că știe că d. e. dl Pungăgoală este bun pentru un credit de douăzeci de mii de coroane, atunci va fi consult să-l întreb: din ce constă averea lui Pungăgoală: din pământuri, case, din capital de afaceri, din acții, din bani împrumutați, sau altele de soiul acesta; și oare averea — fie mobilă, fie imobilă e liberă de greutăți sau de datorii? Probabil că în cazul acesta informatorul tău nu va fi în stare să-ți dea informațiile cerute și că el în privința aceasta se va dovedi numai ca ecou al ecurilor de mai înainte. Vei ajunge la convingerea că părerea lui de cele mai multeori încă isvorește din același izvor de valoare dubie, rezumat în cuvintele: «Se vorbește». «Se spune», prin urmare trebuie ca să fie adevărat!

Dacă respectivul ar voi să retireze dela părerile lui de mai înainte cam în forma aceea, că-ți spune, că dl Pungăgoală va moșteni și te asigură, că după moartea tatălui său va ajunge în posesiunea unei averi mari, atunci trebuie să continui a-ți des-coase informatorul; este posibil ca moștenirea să nu fie necondiționată, ci să fie strâns legată de persoana lui Pungăgoală pe întreagă durata vieții sale și după aceea să treacă pe soția și pe copiii săi.

În afaceri de credite personale mai consult este să fi sceptic. «Partea cea mai mare a știrilor, pe cari le auzi — zice Quarles — să fie cea mai mică parte a celor pe cari le crezi: căci altcum partea cea mai mare a celor ce le crezi, va deveni partea cea mai mică a celor ce corăspund adevărului».

Intrebă numai pe primul econom cu care te întâlnești la cel mai apropiat târg săptămânal, la ce sumă îl prețuește pe proprietarul S... și, el probabil îți va spune niște cifre, cari stau foarte departe de adevăr. Tu cunoști până la o coroană renta proprietarului, căci stă în legătură cu voi. Știi și aceea că averea lui este «fidei comis», și că de alte venituri este lipsit; prin urmare vestita avere a Măriei sale nu este decât ficțiune, aparență.

Intrebă numai pe primul tău client comerciant, cam la ce sumă evaluează averea mușterului său, a generalului H., și el îți va spune, că generalul H. trebuie să fie foarte bogat, căci trăește domnește și nu datorește negustorilor nici barem cu un filer. Cu toate acestea ai rămâne surprins, când ai auzi după moartea bravului general, că el în decursul vieții sale și-a cheltuit toate veniturile sale, și n'a lăsat nimic după el?

Când îți vine știrea, că Orzescu a câștigat la hemeu zece mii de coroane, nu o crede. Din zece cazuri abia unul dacă se apropie de adevăr. — Dar ține cazul în evidență, căci chiar să fi câștigat Orzescu acum, tot astfel poate perde la proxima ocazie.

Dacă vei auzi, că Minciunescu a pierdut «o mulțime de bani» în alte afaceri, nu crede până atunci până știrea aceasta nesigură nu se confirmă, pentru că în ziua de azi câștigul sau pierderea, trecând din gură în gură, se umflă atât de tare, încât nici chiar figura ascunsă în pânză a lui Falstaff, nu a crescut mai repede.

Prin urmare dacă-ți vine la cunoștință o știre fie aceasta spre avantajul sau dezavantajul cuiva nizește-te a afla adevărata stare a lucrului, înainte de a lua ceva dispoziții; cumpănește cu îngrijire împrejurările și argumentele pro și contra, dovezile

pe cari se sprijinesc, întocmai ca la o pertractare judecătorească. În special în negoț calumnia se menține cu multă tenacitate. Crezi, că ai desmințit-o și spulberat-o și peste câteva luni se reîntoarce iarăși la tine din alte părți, atât de proaspătă și de viguroasă ca și cum năcicând n'ar fi nimic-o. Pe când tu erai în credința, că a adormit pe veci și va rămâne uitată, ea și-a făcut numai tura în altă parte.

În multe cazuri vei primi informații necontrolabile. Vor fi mance și se vor contrazice. Un informator îl află bun pe cineva pentru suma X, celalalt nici barămi pentru jumătate atâta. Nu știi, care din cei doi are dreptate, și se poate ca amândoi să greșescă și dreptatea să fie la mijloc; dar și aceasta încă nu este altceva decât supoziție.

În astfel de cazuri — din punctul de vedere al băncii — cel mai cuminte lucru, ce-l poți face la stabilirea capacitații de credit e, ceea ce am mai recomandat mai sus: dividează suma la care este evaluată averea respectivului cu zece și vei afla rezultatul căutat.

Vei surîde de această nouă aplicare a calculului diviziunii, dar n'ar decît să pui în locul numerilor persoane și așa cred, că icoana, ce o vei primi, nu va fi atît de distractivă. Să zicem că cineva este considerat «bun» pentru suma de 5000 coroane, dovezi însă nu ai; oare fără garanție, împrumuta-l-ai cu mai mult decît cu 500 coroane din buzunarul propriu?

Nu te încrede în averea sau bonitatea nimăruia, cîtă vreme îl privești prin ochianul vorbelor necontrolabile; cu siguranță vei ajunge mai aproape de adevăr dacă vei întoarce ochianul.

La toți aceia, cari trag o anumită rentă, cum sunt: preoții, ofițerii, funcționarii etc. trebuie ținut cont de faptul că venitele lor încetează, se îngroapă, deodată cu ei. Prin urmare dacă n'au pus nimic la o parte și afară de renta lor n'au altă avere, la care să se mai poată conta — pentru bancă, nu pot fi luați în considerare nici ca debitori direcți, dar nici chiar ca chizeși pentru alții.

Dacă pot trăi din venitul lor, soldul contului lor va fi totdeauna pe laturea creditului, dar — când odată contul lor începe a înclina spre laturea debitului, mijloacele de replătiri încep a deveni mai dubii și termenul de replătire se lungeste pînă la infinit.

Să luăm d. e. pe O. Este un domn cît se poate de respectabil; afară de salariul său regulat însă n'are nici un fel de avere mobilă sau imobilă; din ce să replătească acest domn cele câteva sute de coroane, cu cari s'a străcorat între debitorii tăi? Nu este chemarea unei bănci, să acoarde împrumuturi la persoane, cari nu au pentru traiu, decît numai salariul lor, dând astfel prilej ca acest salariu să se cheltuiască anticipativ, în întregime sau în parte, și prin aceasta să prindă pe respectivul într'un jug, de care niciodată nu mai poate scăpa.

Cât despre chestia, cui i se poate credită pe auzite, trebuie să spun, că acest isvor de informații peste tot nu l-am aflat de corăspunsător și acceptabil. Ce privește însă pe aceia, cari stau în legătură de afaceri cu tine, cel mai bun mijloc de orientare îl formează cărțile, cari în multe cazuri desmințesc sau rectifică părerea răspândită în lumea de afară asupra averii și situației lor.

Contul deschis al cuiva nu totdeauna arată situația respectivului; totuși singuraticile poziții de Debit și Credit indică destul de lămurit drumul, care duce sau spre ruină, sau spre succes. Fără să știe, clienții

tăi poartă un fel de jurnal despre o parte a vieții lor. Fiecare cont singuratic din cărțile tale este cîte un document, mai mult sau mai puțin lămurit, conținând istoricul și progresul financiar al partidelor tale, documente, pe cari le furnizează înșiși clienții.

Pentru a ilustra cu un exemplu, că ce învățăminte oferă în privința acestora cărțile tale, să luăm contul lui Toma Treazu. S'a retras nu de mult din afacerea, ce-i aducea frumoase venituri și de prezent averea îi este evaluată după fantazia mai mult sau mai puțin vie a evaluatorului — dela 150,000 pînă la $\frac{1}{2}$ milion de coroane. Cu toate acestea pozițiile, ce obvin pe laturea de credit a contului său, duc cu mult mai sigur la adevăr, decît ori-ce informații «sigure» externe. Aceste poziții constituie interesele capitalelor sale plasate în rente sigure, în obligațiuni și acții de primul rang. Pe baza acestora nu-ți va fi greu a calcula aproximativ, ce avere are domnul Treazu. Dacă venitul lui total se urcă la suma de 10,000 coroane, și vei admite că efectele și le-a procurat în decurs de douăzecișicinci de ani atunci nu stă departe de adevăr, prețuindu-i averea întreagă la un pătrar de milion de coroane, după subtragerea datoriilor hipotecare și a altor soiuri de sarcini, cari eventual ar putea fi contractate pe această avere. Sumele plătite unora și acelorași persoane la anumite epoce, cu oarecare regularitate, tot la jumătăți de an și cari obvin în debitul clientului tău îți vor semnală deajuns existența pozițiilor pasive.

Dacă vorești să știi, că oare venitele îi întrec sau nu cheltuelile, n'ar decît să compari soldul cu care a început anul, cu acela dela sfârșitul anului, fără nici o considerare la schimbările de capital. Căci se poate întâmpla d. e. ca să fi dat bani împrumut, sau să-i fi plasat în ceva, sau să fi incasat vre-o sumă, în tot cazul astfel de poziții trebuiesc scoase din combinație.

Fără îndoială, este posibil, — ca domnul Treazu să nu-și treacă fiecare rentă sau venit prin cont, în care caz orice evaluare făcută pe baza acestor date, este greșită. Cu atît mai rău pentru domnul Treazu; dar greșala încît te privește pe tine, în tot cazul numai siguritatea ta o va servi. Va apărea cu atît mai slab situat decum este în realitate.

(Va urma).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 15 Maiu 1913.

Nici în săptămăna expirată dela ultimul nostru raport încoace situația pieței internaționale de bani nu s'a îmbunătățit esențial. Din contră medio, cu trebuințele sale mai mari, a provocat o nouă încordare în piețele de bani. În London scontul privat s'a stabilit la $3\frac{1}{16}\%$ și în vederea cererilor mari de bani a străinătății reducerea ratei oficiale a devenit problematică pentru viitorul apropiat. În Berlin discontorii privați continuă a stă în rezervă, din care cauză discontul privat s'a urcat cu $\frac{1}{4}\%$ la $5\frac{1}{2}\%$. Numai în Paris discontul privat arată o reducere de $\frac{1}{4}\%$ la $3\frac{3}{4}\%$.

În piața internă de bani piața deschisă n'a funcționat de loc și cererile, dealcum normale au fost satisfăcute la banca de emisiune. Discontul privat a costat în Budapesta între $5\frac{7}{8}\%$ — 7% în Viena $5\frac{11}{16}\%$.

CRONICĂ.

Expozituri ministeriale. E vorba ca așa numita expoziție săcuiească din T.-Murășului să se împartă în două, așa ca și Clujul să aibă una. Conducerea noiei expoziții ar fi încredințată tot lui Dr. Koós M. Guvernul are intențiunea să înființeze în mai multe locuri din țară astfel de expoziții.

Ele vor avea de scop rezolvirea și dirigiarea afacerilor oficioase ale administrației ministerului de agricultură. În chipul acesta expozițiile ministeriale vor deveni un fel de oficii intermediare între minister și organele sale din provincie.

Importanța lor finală va constă însă în concentrarea, ameliorarea și conducerea harmonică a administrației agronomice.

Ce privește activitatea lor, ele vor servi cu informații detaliate la înființarea de cooperative, reuniuni de valorizare, asigurare etc.

SUMAR.

Ridicarea satelor noastre. — Dela „Ardeleana”. — Bancherul din provincie. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Expozituri ministeriale.

„ARDELEANA“

institut de credit și economii, în Orăștie.

CONVOCARE.

În urma circularului trimis zilele acestea domnilor acționari ai institutului de credit „ARDELEANA”, de Direcțiunea institutului, prin care se insistă pentru precizarea lămurită a scopului convocării adunării generale extraordinare, — scoatem din valoare convocarea adunării generale dela 27 Maiu n. 1913, și, ținând seamă de termenul statutar prescriș, prin aceasta convocăm

adunarea generală extraordinară,

pe ziua de 6 Iunie n. 1913, la orele 9 a. m., în localul institutului „ARDELEANA” din Orăștie, — cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării și alegerea verificatorilor.
2. Prezentarea concluzului dir. de sub Nr. 50. punct 5., adus în ședința direcțiunii ținută la 26 Martie a. c., prin care a votat remunerații contra dispozițiilor clare ale §§-lor 26. și 27. din „Pragmatica de serviciu”.
3. În baza hotărârii, ce se va aduce în legătură cu punctul 2. al acestui program, discuție asupra activității Direcțiunii și eventuala reconstruire a direcțiunii institutului.
4. Eventuale propuneri intrate conform statutelor.
5. Inchiderea adunării.

Domnii acționari cari doresc să ia parte la această adunare generală, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventualele plenipotente (conform cerințelor statutare) la cassa centrală a institutului până la 4 Iunie n. (fiind în 5 Iunie zi de sărbătoare). Acții și plenipotente să pot depune și la următoarele institute de credit: „Albina” Sibiu, „Cassa de păstrare” Săliște, „Crișana” Brad, „Cugiereana” Cugir, „Agricola” Hunedoara, „Geoageana” Geoagiu-de-jos, cel mult până la 2 Iunie n. 1913.

Din ședința dela 14 Maiu n. 1913 a comitetului.

Comitetul de supraveghiere.

Se caută

pentru

Banca generală de asigurare din Sibiu

în scopul lucrărilor sale de organizație și acvițiție de afaceri **bărbați harnici, diligenți și pricepuți**, cari se angajează imediat în condițiuni favorabile. Preferință au cei cu praxa de afaceri și cu cauțiune. Persoane începătoare cu cultura potrivită și cu intențiuni serioase de a se dedica carierei de asigurători, deasemenea sunt preferite. Ceice reflectează la asemenea funcțiuni, sunt rugați a se adresa cu încredere la centrala băncii în Sibiu (edificiul «Albina») sau la agentura principală din Arad (Józseffőherczeg ut 1/a) ori la cea din Brașov (filiala «Albina»).

Publicare.

Adunarea generală a casei de păstrare societate pe acțiuni «Beregsana» din Beregsău în 16 Februarie 1913 a decis liquidarea institutului, ceace tribunalul regesc din Timișoara sub Nr. 9746/1913 a încuviințat.

Subscriși liquidatori conform §-ului 202 din legea comercială prin aceasta provocăm pe creditorii institutului ca în decurs de 6 luni dela a treia publicare să binevoiască a-și validă pretensiunile față de societate la comisia de liquidare.

Beregsău, la 20 Aprilie 1913.

3—3

Liquidatorii.

Hirdetmény.

A «Beregsana» takarékpénztár részvénytársaság berekszói cégnek 1913. évi február hó 16-án megtartott évi közgyűlésen a társaságnak felszámolás utján leendő felosztása elhatározott, a mely közgyűlési határozatot a temesvári kir. Törvényszék cégbirósága 9746/1913. P. sz. végzésében tudomásul vett.

Alulírott felszámolók a K. T. 202 §. alapján ezennel felhívják, a társaság hitelezőit, hogy követeléseiket a harmadszori közzétételtől számított hat hónap alatt a Berekszón a társaság eddigi helyiségeiben működő felszámoló bizottságnál bejelentsék.

Berekszón, 1913. április 20-án.

A felszámolók.

Insoțirea de credit asoc. înregistrată în Apoldul-de-jos.

INVITARE.

În înțelesul statutelor membrii Insoțirii de credit din Apoldul-mic se invită la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține în 18 Maiu 1913 la ora 3 în localul primăriei comunale.

Ordinea de zi:

1. Bilanțul pro 1912 și raportul direcțiunii despre gestiunea din anul trecut.
2. Raportul com. de supraveghiere despre mersul afacerilor și despre examinarea bilanțului.
3. Propunere privitoare la distribuirea venitului curat de K 2686 din 1912.
4. Alegerea suplinitoare a comitetului de supraveghiere.
5. Noua alegere a direcțiunii.
6. Eventuale propuneri.

Se aduce și pe această cale la cunoștința tuturor membrilor însoțirii, că bilanțul pro 1912 revăzut de comitetul de supraveghiere și însoțit de conspectul despre numărul membrilor însoțirii, despre membrii întrați și eșiți în cursul anului din însoțire, cum și despre sumele în cursul anului depuse, abzise și despre numărul cvotelor replătite — se află expus cu începere de astăzi spre privire publică în localul însoțirii.

Apoldul-inferior, la 8 Maiu 1913.

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.

Bilanț cu 31 Dec. 1912. — Mەرlegsămbla 1912. Dec. hō 31-én.

Pasiva — Teher

	K	f
Cassa în număr — Pénziárkészet	6,347	02
Imprumuturi cu caventi — Kötvénykölcsönök	132,756	37
Casa însoțirei — Az egylet háza	3,731	14
Efecte — Értékpapírok	429	—
	143,254	53

Kisapoldi hitelegylet mint szövetkezet.

MEGHIVÓ.

Az alapszabályok értelmében a Kisapoldi hitelegylet mint bejegyzett szövetkezetnek tagjai folyó évi május hó 18-án 3 órakor a községi előjáróság termében megtartandó

rendes közgyűlésre,

ezenel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az 1912 évi zárszámadás és az igazgatóságnak a lejárt üzletét tárgyaló jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése az üzletmenetéről és a zárszámadás vizsgálatáról.
3. Az 1912 évi 2686 kor. tisztanyereség felosztására vonatkozó javaslat.
4. A felügyelő bizottságnak pótválasztása.
5. Az igazgatóságnak újonnan választása.
6. Esetleges indítványok.

Egyidejűleg ezen az uton is minden szövetkezeti tag tudomására hozatik, miszerint a felügyelő bizottság által megvizsgált, a tagok létszámát, valamint az 1912 év folyamán be- és kilépett tagok, nemkülönben ezen év folyamában betett, felmondott, és visszafizetett üzletrészek számát felmutató kimutatást is tartalmazó 1912 évi zárszámadás mai naptól kezdve az egylet üzlet-helyiségében közszemlére kitétetik.

Kisapold, 1913 május hó 8-án.

Az igazgatóság.

Eșite — Kiadás.

Contul Profit și Perderi. — Nyereség és veszteség számla.

Intrate — Bevétel.

	K	f
Interese: — Kamatok:		
după impr. în cont-curent — folyószámla kölcsönök után	2,354	41
după depuneri spre fructificare — takarékbetétek után	4,694	78
	7,049	19
Spese: — Költségek:		
remunerații, tipărituri, porto — fizetések, nyomt., postadíj	642	67
Dare: — Adó:		
directă — egyenes	558	55
10% după dep. fructif. — 10% a tak. betétek után	469	47
	1,028	02
Profit net — Tiszta nyereség	2,685	88
	11,405	76

	K	f
Interese: — Kamatok:		
dela imprumuturi cu caventi — kötvénykölcsönök után	10,806	55
Proviziune — Jutalék	599	21
	11,405	76

La finea anului 1911 au fost 300 membrii, în anul 1912 au repăși 21, de nou au intrat 32 membrii, la finea anului 1912 au fost 311 membrii cu 311 părți de fondare. — Az 1912 év végén 300 tag volt, az 1912 évben 21 kilépett, újból belépett 32 tag, az 1912 év végén volt 311 tag, 311 törzsbetéttel.

Apoldul-mic (Kisapold), la 31 Decemvrie 1912.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Vasile Mușoiu m. p., prezident. Dumitru Orăștean m. p., v.-prezid. Moise Buta m. p. Ioan Neag m. p. Iacob Beu m. p. Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele Insoțirei. Alôlirott felügyelőbizottság megvizsgálta jelen számlákat és azokat helyeseknek és az egylet könyveivel megegyezőknek találta.

Apoldul-mic (Kisapold), la 8 Maiu 1913.

Ioan Preda m. p., v.-prezid.
Ioan Antimie m. p.

Nicolae Popa m. p.
Nicolae Fărcaș m. p.

Ilie Popa m. p.
Nicolae Orăștean m. p.
Ioan Topârcean m. p.

Proprietar și editor: Constantin Popp

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.

Constantin Popp